

MUSICA
SACRA

kunstenfestival Maastricht
met prelude in Sittard-Geleen

Moeder Aarde

22 - 26
september 2021

Wiek Hijmans · elektrische gitaar

Ingwe

- donderdag 23 september | 20.00 - 21.00 uur
THEATER AAN HET VRIJTHOF, POPYRUSZAAL

Georges Lentz 1965

Ingwe (2003-2018) **EUROPESE PREMIÈRE**

solo voor elektrische gitaar uit deel 'VII. Mysterium'
van de cyclus *Caeli enarrant...* (1989...)

Ingwe

Wiek Hijmans over *Ingwe*

'*Ingwe* van de Luxemburgs-Australische componist Georges Lentz (1965) is een gitaarsolo van een uur die niet is wat hij lijkt. De virtuoze rockgitarist als een icoon uit de popmuziek met bijbehorende decibellen, is meestal een metafoor voor heldendom. En kunst is lijden, denk aan Paganini die net als Michael Jackson zijn gelaat witter maakte: in zijn geval om het lijden van de kunstenaar nog dramatischer te doen ogen. Bij *Ingwe* wordt dat lijden opgeroepen en het heldendom gesuggereerd, maar er is iets anders aan de hand: temidden van het gitaarlawaai zien we een eenzame gitarist opdoemen en kunnen we een intelligent bouwwerk van een van de meest gevierde Australische componisten ontdekken: de gitaarsolo kent ook heel verstilde passages.'

Ingwe betekent 'nacht' in de taal van de Arrente, een Aboriginal-volk uit Australië.

'*Ingwe*' is een figuur uit het werk van Tolkien, maar of Lentz daar bewust op doelt, is niet duidelijk. Het werk is onderdeel van *Mysterium*, het zevende deel uit een grotere reeks, genaamd *Caeli enarrant...*'

De componist Georges Lentz over *Ingwe*

'Het oorspronkelijke idee voor *Ingwe* kwam tot me tijdens een autotocht door de binnenlanden van Australië in december 2004. Op een avond zat een man in het Royal Hotel in Brewarrina, in het noorden van New South Wales, in zijn eentje zijn elektrische gitaar te stemmen voor de jamsessie van die avond. In die tijd was ik bezig met een compositie voor cello, maar het werd me meteen duidelijk dat ik iets zou moeten schrijven voor gitaar. De totale eenzaamheid en troosteloosheid van die plek (en, inderdaad, mijn eigen eenzaamheid) leken deel uit te maken van het geluid dat die man maakte (pas jaren later, in 2008, kwam ik erachter dat het Rocko Crawford geweest moet zijn, een Aboriginal uit Brewarrina, en dat hij niet lang nadat ik hem gehoord had is overleden). Toen ik die avond in de pub zat, had ik ineens – als in een intuïtieve inval – het hele werk voor ogen. Ik verliet snel de pub en schreef diezelfde avond in de auto uitgebreide eerste schetsen, midden in de woestenij op de Old Mission Road net buiten Brewarrina. In 2005 volgden talloze schetsen waarin ik ook delen uit het onvoltooide werk voor cello opnam. En ik had

◆ donderdag 20.00

het eerste contact met gitarist Zane Banks, die de première zou verzorgen en met wie ik sinds die tijd samenwerk.

In maart 2006 voltooide ik de eerste complete schets tijdens een weekend in de stilte van het benedictijner klooster in Clervaux, Luxemburg. Veel passages met

nacht': de donkerte en pijn in mijn eigen leven in de tijd dat ik het stuk schreef, depressie, eenzaamheid, de zelfmoord van een van mijn beste vrienden. Het is ook de nacht die ons in de wereld dagelijks omgeeft: haat, geweld, hebzucht, ziekte, de halsstarrige vernietiging van onze planeet...'

'In die zin is 'Ingwe' een pijnlijke, haast demonische meditatie over de stilte van God en het onvermogen om te bidden, een wanhopige kreet naar de hemelen, een gitzwart visioen.'

Georges Lentz

'melismatische' loopjes [lange notenreeksen, red.] zijn beïnvloed door het gezang van de monniken dat ik daar vijf keer per dag hoorde. Sindsdien heb ik het stuk intensief bewerkt, ik heb delen geschrapt en er andere aan toegevoegd.'

'Ingwe staat enerzijds voor de heldere, nachtelijke hemel in de stille wijdsheid van de woestenij, anderzijds – en nog belangrijker – staat het voor de 'innerlijke

'Mijn hele cyclus *Caeli enarrant*... zie ik nu als een grote spirituele reis naar 'binnen'. Nadat ik in 1989 was begonnen aan *Caeli enarrant*... in een naïeve, pantheïstische overmoed, had mijn reis in dit nieuwe werk een heel donker punt bereikt. Ik zie de troosteloosheid van de binnenlanden als een metafoor voor de spirituele transformatie die ik in de afgelopen jaren heb doorgemaakt en waarvan mijn muziek een weerspiegeling is: ik ben er steeds meer aan gaan twijfelen of er ergens een God is die voor ons zorgt, die voor wat dan ook zorgt – of er steeds een God is. Veel mensen hebben geen last van dergelijke gedachten, maar voor mij was het een heel pijnlijk besef waarmee ik in het reine moest komen. In die zin is *Ingwe* een getormenteerde, haast demonische meditatie over de stilte van God en het onvermogen om te bidden, een wanhopige kreet naar de hemelen, een gitzwart visioen. Maar het is juist die voortdurende aanwezigheid op de achtergrond van deze 'demon' in mijn muziek die me doet afvragen of ik de 'hogere regionen' misschien toch niet helemaal achter me heb gelaten? Want er is geen nacht zonder dag. Geen duisternis zonder licht. Geen stilte zonder geluid. Zonder oorverdovend geluid.'

Weistu was so schweig.

Georges Lentz

Georges Lentz

Georges Lentz studeerde in Parijs en in Hannover en leeft sinds 1990 een enigszins teruggetrokken bestaan in Australië. Vanaf 1989 werkt hij aan het monumentale werk *Caeli enarrant...* Dit werk is enerzijds de afspiegeling van de fascinatie van Lentz voor astronomie, anderzijds van zijn persoonlijke gedachten en twijfels. Een van de belangrijkste onderwerpen in zijn muziek is de existentiële eenzaamheid.

Zijn composities ontvangen meer en meer internationale erkenning. Zijn orkestrale werken worden gespeeld door orkesten als het Nederlandse Radio Filharmonisch Orkest, het Deutsches Symphonieorchester Berlin, Guerzenich-Orchester Köln, Hallé Orchestra in Manchester, BBC National Orchestra of Wales, Tokyo Metropolitan Symphony, New Japan Philharmonic en Sydney Symphony Orchestra. ❖

Wiek Hijmans

Wiek Hijmans (1967) speelt sinds zijn elfde jaar elektrische gitaar. Hij wordt internationaal gezien als pionier op het gebied van de elektrische gitaar in de hedendaagse gecomponeerde muziek. Hij was de eerste elektrische gitarist aan de klassieke afdeling van de Manhattan School of Music, waar hij voor zijn

werk de Andrés Segovia Award ontving. Als improvisator/uitvoerder is hij actief in de internationale hedendaagse gecomponeerde/open score/improv/jazz-wereld. Hij werkt vaak met David Kweksilber, met Asko | Schönberg, Ensemble MAZE en vele andere ensembles voor nieuwe muziek. Hijmans gaf solo-recitals in onder andere Canada, China, Denemarken, Duitsland, Indonesië, Italië, Polen en Zwitserland en maakte uitgebreide tournees door de Verenigde Staten en Rusland.

Hij heeft als solist gewerkt met internationale orkesten, waaronder het L.A. Chamber Orchestra, het BBC Symphony Orchestra, Duitse radio-orkesten, het orkest van de Koninklijke Munt in Brussel en het Philharmonisch Orkest van Helsinki. De cd *Dreamhouse* van Steven Mackey, waaraan door Hijmans' elektrisch gitaarkwartet CATCH werd meegewerkt, werd in 2012 voor een Grammy Award genomineerd. Hijmans schreef een instrumentatiegids over zijn instrument, die vaak wordt geraadpleegd door componisten die solostukken voor hem schrijven.

Wiek Hijmans componeerde vele stukken, vaak voor eigen ensembles en theater. Onlangs schreef hij honderdvijftig stukken voor elektrisch gitaar solo, als reactie op de honderdvijftig teksten uit het Boek der Psalmen. Hij is docent en artistieke coach aan de

Wiek Hijmans

HKU/Utrechts Conservatorium en gaf masterclasses op vele buitenlandse conservatoria. *Thin Air*, de 'covid-compositie' van componist des vaderlands Calliope Tsoupaki, werd door Wiek Hijmans namens het Holland Festival zomer 2020 in première gebracht.

Op zijn gitaarfestival in 2012 is de eerste versie van *Ingwe* op zijn verzoek in Europese première gebracht door Zane Banks. De versie die Hijmans nu uitvoert, is de herziene en waarschijnlijk definitieve versie uit 2018 én de Europese première.

Caeli enarrant

De titel van de cyclus *Caeli enarrant...* van Georges Lentz is ontleend aan Psalm 19, vers 2: *Caeli enarrant gloriam Dei et opera manuum eius annuntiat firmamentum* (De hemelen verhalen de glorie van God, het uitspansel roemt het werk van zijn handen). Als psalmvers bij de introitus voor de laatste zondag van de advent wordt deze tekst tijdens dit festival gezongen door Sorelle.

In het Frans, *Les cieux en chacun lieu*, getoonzet door Sweelinck, klinkt dit werk tijdens het festival in een uitvoering door het Pluto-ensemble:

❖ Sorelle · *Gregoriaans en vroege polyfonie*

zondag 26 september · 13.00-13.50 uur
KAPEL ZUSTERS ONDER DE BOGEN · entree € 16

Van de roep om dauw op de droge aarde voert de muziek ons naar het beloofde land – van het vroegste gregoriaans naar laat-middeleeuwse driestemmigheid. Sorelle, bestaande uit drie jonge zangeressen, brengt een aansprekende mix van gregoriaans en vroege meerstemmigheid van Hildegard en Perotinus.

❖ Pluto-ensemble o.l.v. Marnix De Cat

De schepping bezongen

zondag 26 september · 15.00-16.15 uur
SINT SERVAASBASILIEK · entree € 18

Palestrina Vesperhymnes | **Richafort** Philomena | **Gombert** Kyrie uit Missa Philomena | **Lassus** Benedicite | **Janequin** Le chant des oyseaulx | **Sweelinck** Les cieux en chacun lieu

Centraal staat Lassus' zetting van het *Benedicite*, de lofzang van drie jongelingen in het vuur (uit Daniël): 'Al wat op aarde groeit, eer de Heer!'. Daaromheen de vesperhymnes van Palestrina, een cyclus over de schepping, naast werk van Richafort, Janequin en Sweelinck.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra en Theater aan het Vrijthof Maastricht; filmselectie i.s.m. Lumière en Festivalprelude i.s.m. De Domijnen

BESTUURDER Brigitte van Eck, directeur Theater aan het Vrijthof Maastricht

PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen (vz), Jos Leussink (adviseur), Sylvester Beelaert, Fons Dejong, Bas Geerts, Susanne Vermeulen, Natasja Alers* en Saskia Törnqvist* (* m.i.v. voorbereiding editie 2022)

RAAD VAN TOEZICHT Jean Jacobs (vz), Michel Cobben, Barbara de Heer, Bas Huysier, Martijn van Swieten en Lieke Wijnia

PROJECTLEIDING & FONDSENWERVING Fons Dejong
MARKETING & PUBLICITEIT Hetty van Dongen
PRODUCTIE Raf Meijers **REDACTIE** Philip Leussink, Jacinta Wetzler, Sylvester Beelaert en Fons Dejong
VORMGEVING Philip Leussink **UITBALIE** Flora Minis en Susan Meisen **TECHNISCHE COÖRDINATIE** Sander Ronden **FACILITAIR** Nandi Nijsten **FINANCIËN** Jos Spauwen

MUSICA SACRA MAASTRICHT is lid van De Verenigde Podiumkunstenfestivals.

MUSICA SACRA MAASTRICHT wordt mede mogelijk gemaakt door Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, VSB Fonds, Fonds 21, Fonds voor Sociale Instellingen, Elisabeth Strouven Fonds en Stichting Dorodarte (beheerd door Gravin van Bylandt Stichting).

Met dank aan de Vrienden van Musica Sacra Maastricht en alle (concert-)locaties en samenwerkingspartners. De activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door anonieme giften van particulieren.

MEDIAPARTNERS NPO Radio4, NTR, KRO NCRV, L1, Dagblad de Limburger, RTV Maastricht.

STEUN HET FESTIVAL Voor een bijdrage vanaf € 40 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie voor meer informatie en aanmelding • musicasacramaastricht.nl/vriend

STICHTING MUSICA SACRA

Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
• info@musicasacramaastricht.nl
• [musicasacramaastricht.nl](https://www.musicasacramaastricht.nl)
• [facebook.com/MusicaSacraMaastricht](https://www.facebook.com/MusicaSacraMaastricht)
• [#MSM2021](https://twitter.com/FestivalMSM)

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

theater
aan het vrijthof
provincie limburg

VSBfonds,
iedereen doet mee

FONDS 21

ELISABETH
STROUVEN

Belvédère

Lumière

Gemeente Maastricht

GRAVIN VAN BYLANDT
STICHTING

Sittard-Geleen
5011

Schouwburg
de do
mijn
en

Stichting
FSI
Fonds voor Sociale Instellingen

ntr: kro
ncrv

limburg

De Limburger
M
MUSICA SACRA
MAASTRICHT
DE VERENIGDE
PODIUMKUNSTEN
FESTIVAL